

ספרים

היוצאים לאור

על ידי

חברת מקיצי נרדמים

ת ש כ " ד

שנת ל"א לפעולת החברה בארץ ישראל

ראשי החברה

הועד הפועל בישראל, ירושלים

שמואל יוסף עגנון

יושב ראש

שרגא אברמסון, יצחק בער, שלמה דב גויטיין,

חיים שירמן, גרשם שלום

אפרים אלימלך אורבך

מזכיר

חברי הכבוד

יששכר יואל, ירושלים	דוד צבי בנעט, ירושלים
שאול ליברמן, ניו-יורק	ישראל ברודי, לונדון
אליעזר הלוי פינקלשטיין, ניו-יורק	דניאל גולדשמידט, ירושלים
יוסף קפאח, ירושלים	משה גרינולד, מילבורן
בצלאל רות, אוקספורד	יהודה אריה וואידה, פריז
שלום שפיגל, ניו-יורק	יעקב דוד וילהלם, שטוקהולם
ישעיה תשבי, ירושלים	

פירוש מסכת יומא לר' אליקים

COMMENTARIUS
IN TRACTATUM YOMA

AUCTORE

R. ELIAQIM
(SAEC. XII)

AD FIDEM CODICIS MONACENSIS
EDIDIT PREFATIONE ET NOTIS INSTRUXIT

DOV GENACHOWSKI

BRUNNEN 1964

SUMPTIBUS SOCIETATIS MEKIZE NIRDAMIM
HIEROSOLYMIS MCMLXIV

BRUNNEN 1964

פירוש ר' אליקים למסכת יומא

יוצא לאור עפ"י כתב יד מינכן
בצרוף מבוא והערות

על ידי
דב גנחובסקי

הוצאת "מקיצי נרדמים"
ירושלים התשכ"ד

לזכר

חותני

ר' יעקב אריה (ד"ר ליאו) פויכטונגר

נולד במינכן, כ"ז תשרי תרנ"ג

נפטר בפתח-תקוה, כ"ו ניסן תשי"ט

ת.נ.צ.ב.ה.

הקדמה

רבינו אליקים בר' משולם הלוי איננו נמנה על "עלומי השם" בתולדות פרשנות התלמוד. ידוע לנו עליו גם כמפרש, גם כפוסק וגם כראש ישיבה. אולם איתרע מזלו של פירושו לתלמוד, שנשתקע ונשכח. מכל פירושו הגיע לידינו בשלמותו רק הפירוש למסכת יומא המתפרסם כאן מתוך כתב־יד יחיד בספריית המדינה הבורית במינכן.

את הידיעות על רבינו אליקים כפרשן וכפוסק, כרב וכראש ישיבה, ליקטתי ממקורות שונים, בחלקו הראשון של המבוא לספר. בחלקו השני של המבוא תיארתי את הפירוש ואת כתב־היד, וכן נסיתי לעמוד על יחסו לפירוש רש"י למסכת יומא.

בפתח עבודה זו חייב אני להביע תודתי והערכתי למר"ר פרופ' א"א אורבך, אשר תרם לי מזמנו והדריכני והורני בכל צעדי. עלי להודות גם למכון להוצאת הש"ס השלם בירושלים, וביחוד למנהלו הרב י. הוטנר, שהעמיד לרשותי באדיבותו המתמדת את צילום כתב־היד שברשותו; לספריית הרמב"ם בתל אביב, למנהלה הרב ר' ראובן מרגליות ולספרניה, שהעמידו לרשותי את רוב הספרים להם נזקקתי בהמשך עבודתי ונענו לכל בקשותי בסבר פנים יפות; לספריית המדינה הבורית במינכן; ולהרב בנימין זאב בנדיקט, שהעירני לראשונה על כתב־היד. מעל לכל אסיר תודה אני לאבי מורי, אשר נטע בי בין היתר את האהבה לספר הכתוב והמודפס, ואילולא התענינותו והמרצתו לא הייתי מגיע לסיומה של עבודה זו; ואחרון אחרון לרעייתי אסתר, שאיפשרה לי לעסוק בעבודה זו בשעות פנויות שהיו תמיד מועטות, ואשר עסקה בה גם בפועל — בין היתר בסידור ההערות ובקריאת ההגהות.

לכל אלה ואחרים שסייעו בידי מובעת תודתי. אך מובן מאליו כי האחריות לעבודה מוטלת עלי בלבד.